

Yttrande från Europeiska ekonomiska och sociala kommittén om ”Meddelande från kommissionen till Europaparlamentet, rådet, Europeiska ekonomiska och sociala kommittén och Regionkommittén – EU:s handikappstrategi 2010–2020: Nya åtgärder för ett hinderfritt samhälle i EU”

KOM(2010) 636 slutlig

(2011/C 376/15)

Föredragande: **Ioannis VARDAKASTANIS**

Den 13 januari 2011 beslutade Europeiska kommissionen att i enlighet med artikel 304 i fördraget om Europeiska unionens funktionssätt rådfråga Europeiska ekonomiska och sociala kommittén om

”Meddelande från kommissionen till Europaparlamentet, rådet, Europeiska ekonomiska och sociala kommittén och Regionkommittén – EU:s handikappstrategi 2010–2020: Nya åtgärder för ett hinderfritt samhälle i EU”

KOM(2010) 636 slutlig.

Facksektionen för sysselsättning, sociala frågor och medborgarna, som svarat för kommitténs beredning av ärendet, antog sitt yttrande den 31 augusti 2011.

Vid sin 474:e plenarsession den 21–22 september 2011 (sammanträdet den 21 september 2011) antog Europeiska ekonomiska och sociala kommittén följande yttrande med 151 röster för, inga motröster och 5 nedlagda röster.

1. Slutsatser och rekommendationer

1.1 EESK välkomnar EU:s handikappstrategi 2010–2020 som ett aktivt politiskt verktyg för att genomföra FN:s konvention om rättigheter för personer med funktionsnedsättning (nedan kallad FN-konventionen) och fullgöra åtagandena i konventionen. Strategin är en formell bekräftelse från EU:s sida av FN-konventionen och dess juridiskt bindande status. EESK uppmanar EU att ta nästa lika viktiga steg och ratificera det fakultativa protokollet och se till att nuvarande och framtida sekundär lagstiftning ligger i linje med FN-konventionen. EESK anser att FN-konventionen ställer upp ett tydligt ramverk som gör det möjligt för personer med funktionsnedsättning att bidra till förverkligandet av sin potential, under förutsättning att deltagande och medverkan garanteras.

1.2 EESK föreslår att genomförandet av EU:s handikappstrategi kopplas till Europa 2020-strategin. Medlemsstaterna bör inkludera specifika mål för personer med funktionshinder i sina nationella reformprogram i syfte att mäta fattigdom, sysselsättningsgrad och utbildning.

1.3 EESK välkomnar kommissionens initiativ till ett antidiskrimineringsdirektiv⁽¹⁾, med utgångspunkt i artikel 19 i EUF-fördraget⁽²⁾. Under förutsättning att artiklarna om erkännande

av funktionshinder ändras så att de överensstämmer med FN-konventionen uppmanar kommittén medlemsstaterna och Europaparlamentet att anta en stark och lämplig EU-lagstiftning som utvidgar skyddet av funktionshindrades rättigheter bortom sysselsättningsområdet.

1.4 EESK understryker mervärdet av att handikapporganisationer rådfrågas och aktivt involveras när ny lagstiftning och nya strategier utformas och genomförs i enlighet med artikel 4.3 i FN-konventionen och artikel 11 i fördraget om Europeiska unionen (EU-fördraget). Arbetsmarknadens parter kan också spela en viktig roll och bör ytterligare beakta handikappaspekter i sina förhandlingar. Kommittén efterlyser ett genomförande av ramavtalet om inkluderande arbetsmarknader, som antogs av arbetsmarknadens parter i EU den 25 mars 2010, och anser att medlemsstaterna bör vidta särskilda finansiella åtgärder för att främja kollektivförhandlingar om handikappfrågor. EESK påpekar att anställningsstrategier för personer med funktionshinder måste fokusera på alla sysselsättningsaspekter (”lifestreaming”), och särskilt på livslångt lärande, rekrytering, anställningskontinuitet och återinträde på arbetsmarknaden, samt upprätthålla en positiv tillämpning av lagstiftningen om statligt stöd. Kommittén välkomnar också samlade åtgärder från fackföreningar och organisationer, såsom EFS och EDF:s gemensamma konferens.

1.5 EESK anser att ett hinderfritt samhälle i EU måste uppnås genom att en europeisk rättsakt om tillgänglighet antas, dvs. en stark och lämplig bindande lagstiftning som garanterar personer med funktionshinder rätt till fri rörlighet och tillgång till varor, tjänster och byggnader. Lämpliga och effektiva mekanismer för övervakning och kontroll av efterlevnaden bör fastställas både på EU-nivå och på nationell nivå.

⁽¹⁾ KOM(2008) 426 slutlig.

⁽²⁾ EUF-fördraget: fördraget om Europeiska unionens funktionssätt. Artikel 19.1: ”Utan att det påverkar tillämpningen av de övriga bestämmelserna i fördragen och inom ramen för de befogenheter som fördragen ger unionen, kan rådet genom enhälligt beslut i enlighet med ett särskilt lagstiftningsförfarande och efter Europaparlamentets godkännande vidta lämpliga åtgärder för att bekämpa diskriminering på grund av kön, ras, etniskt ursprung, religion eller övertygelse, funktionshinder, ålder eller sexuell läggning”.

1.6 Integreringen av tillgänglighet kommer att bidra till EU:s konkurrenskraft och ekonomiska återhämtning genom att skapa nya marknader för hjälpmedel, stödtjänster och nya arbetstillfällen. Kommittén välkomnar förslaget i EU:s handikappstrategi om att se till att den offentliga sektorns webbplatser och webbsidor som tillhandahåller grundläggande tjänster till allmänheten senast 2015 är fullt tillgängliga för alla.

1.7 EESK anser att ett europeiskt rörlighetskort skulle utgöra ett konkret och effektivt verktyg för att främja funktionshindrade personers rörelsefrihet genom att ge dem tillgång till tjänster inom EU. Genomförandet av EU:s handikappstrategi bör leda till att det europeiska rörlighetskortet antas och tillämpas i alla medlemsstater.

1.8 EESK betonar vikten av respekt för mänsklig värdighet och jämlikhet vid utformningen av EU-politiken. Medvetenheten i samhället måste öka, även på familjenivå, vad gäller människor med funktionshinder och respekten för dessa människors rättigheter och värdighet. Stereotyper om funktionshindrade personer inom arbetslivet, utbildning och andra områden måste motverkas. EESK tror på mervärdet av EU-åtgärder för att övervinna de skillnader som personer med funktionshinder i olika medlemsstater upplever och uppmanar media att öka medvetenheten om funktionshindrades möjligheter och förmåga att bidra till samhället. EESK rekommenderar att indikatorer för funktionshinder utvecklas i syfte att sammanställa konsekvent statistik om alla områden i livet och fortlöpande följa antalet medborgare med funktionshinder för att uppnå målen i Europa 2020-strategin om att minska fattigdom, arbetslöshet och antalet ungdomar som lämnar skolan i förtid.

1.9 EESK anser att det behövs en europeisk kommitté för handikappfrågor för att skapa en strukturerad ledning av EU:s handikappstrategi och en starkare och mer effektiv mekanism för att samordna och övervaka EU:s och medlemsstaternas genomförande av konventionen, i enlighet med artikel 33.1 i FN-konventionen. EESK kommer också kontinuerligt att utvärdera och bedöma genomförandet.

1.10 Kommittén är mycket kritisk till finanskrisens negativa inverkan på funktionshindrades vardag och deras möjlighet att utöva sina rättigheter. EESK efterlyser stöd för personer med funktionshinder i kristider och varnar för nedskärningar i sociala utgifter på grund av åtstrammingsåtgärder. EU:s strukturfonder och andra finansiella instrument bör användas för detta ändamål och för att finansiera genomförandet av handikappstrategin och FN-konventionen. Ytterligare mekanismer behövs, exempelvis med avseende på strukturfonderna, såsom direkt tilldelning av anslag (öronmärkning) till åtgärder för personer med funktionshinder och andra sårbara grupper. Den framtida sammanhållningspolitiken måste utformas i linje med FN-konventionen. Artikel 16 i den gällande förordningen måste tillämpas effektivt.

1.11 EESK betonar att alla människor, även personer med psykosociala funktionshinder, personer som behöver mer intensivt stöd samt barn och kvinnor med funktionshinder fullt ut ska kunna åtnjuta alla mänskliga rättigheter och grundläggande

friheter på samma sätt som alla andra. Kommittén erkänner och arbetar för rätten till ett självständigt liv och betonar behovet av att stödja övergången från institutionsvård till samhällsbaserad vård.

1.12 EESK rekommenderar att man i den kommande fleråriga budgetramen för perioden 2014–2020 erkänner handikappstrategins och FN-konventionens rättsliga status i EU och avsätter medel för integreringen och genomförandet. Den fleråriga budgetramen måste bidra till de övergripande målen att främja integration av funktionshindrade och deras grundläggande rättigheter och bör utnyttjas för att främja antidiskriminering och tillgänglighet.

2. Bakgrund

2.1 Meddelandet, som antogs av Europeiska kommissionen i november 2010, utgör ett grundläggande politiskt instrument för personer med funktionsnedsättning. I EU:s handikappstrategi fastställs åtta huvudområden: tillgänglighet, delaktighet, jämställdhet, sysselsättning, utbildning, socialt skydd, hälsa och yttre åtgärder. Ett antal nyckelåtgärder planeras inom varje huvudområde för perioden 2010–2015, och därefter kommer nya initiativ att utarbetas och strategin att ses över. EU:s handikappstrategi syftar till att främja genomförandet av FN-konventionen och fastställa mekanismerna för att tillämpa den i EU-politiken och inom EU-institutionerna. Dessutom anges vilket stöd som krävs när det gäller finansiering, forskning, informationsinsatser, statistik och uppgiftsinsamling. Till meddelandet bifogas två viktiga dokument: förteckningen över konkreta åtgärder som planeras för perioden 2010–2015⁽³⁾ och ett arbetsdokument⁽⁴⁾, där strategin beskrivs mot bakgrund av FN-konventionen.

2.2 EESK uppmanar till ett effektivt genomförande av FN-konventionen genom en översyn och vidareutveckling av EU-lagstiftningen.

2.3 Kommittén anser att EU:s politik bör spegla det paradigmskifte från ett medicinskt perspektiv till ett människorättsperspektiv som inleddes genom FN-konventionen, och åtar sig att behandla frågor som rör funktionshinder med utgångspunkt i den sociala modellen.

2.4 EESK rekommenderar att EU ställer sig bakom FN-konventionens definition av personer med funktionshinder, som omfattar personer med långvarig fysisk, mental, intellektuell eller sensorisk funktionsnedsättning som i kombination med andra hinder kan minska möjligheterna för dessa personer att på ett effektivt sätt delta fullt ut i samhället på samma villkor som andra⁽⁵⁾.

⁽³⁾ SEK(2010) 1324 slutlig.

⁽⁴⁾ SEK(2010) 1323 slutlig.

⁽⁵⁾ Artikel 1 i FN-konventionen: <http://www.un.org/disabilities/default.asp?id=261>.

2.5 Kommittén är övertygad om att varje människa har rätt till liv och understryker att denna rätt gäller personer med funktionshinder på samma villkor som alla andra.

2.6 EESK fördömer de svåra förhållandena för personer med funktionshinder som diskrimineras på grund av kön, ras, hudfärg, etniskt eller socialt ursprung, genetiska egenskaper, språk, religion eller övertygelse, politiska eller andra åsikter, tillhörighet till en nationell minoritet, egendom, börd, ålder, sexuell läggning eller något annat skäl.

2.7 EESK konstaterar att personer med funktionshinder utgör ca 16 % av EU:s befolkning, dvs. 80 miljoner människor. De utgör även en sjättedel av EU:s yrkesverksamma befolkning, och 75 % av dem, som behöver intensivt stöd, har inte tillgång till sysselsättningsmöjligheter. 38 % av personer med funktionshinder mellan 16 och 34 år tjänar 36 % mindre än personer utan funktionshinder⁽⁶⁾.

2.8 EESK uppberar det åtagande som framförts i tidigare yttranden⁽⁷⁾ om att främja likabehandling och integration av personer med funktionshinder i genomförandet av såväl EU:s handikappstrategi som FN-konventionen och andra yttre EU-åtgärder.

2.9 Kommittén efterlyser effektiva åtgärder för att minska andelen ungdomar som lämnar skolan i förtid, eftersom sannolikheten att personer med funktionshinder utbildar sig på högskolenivå är hälften så stor som hos andra.

2.10 EESK efterlyser en översyn av direktiv 2000/78/EG om inrättande av en allmän ram för likabehandling i arbetslivet, i syfte att se till att det överensstämmer med FN-konventionen. Enligt FN-konventionen är vägran att vidta rimliga anpassningsåtgärder i samband med tillämpningen och införlivandet av direktivet i praktiken att betrakta som en form av diskriminering. EESK uppmanar medlemsstaterna att införliva direktivet på ett korrekt sätt och Europeiska kommissionen att övervaka genomförandet.

2.11 EESK stöder användningen av strukturfonderna för att få fart på ekonomin och skapa social sammanhållning⁽⁸⁾. Lagsiftningen bör även i framtiden lyfta fram icke-diskriminering och tillgänglighet som övergripande principer och erkänna mer värdet av handikapporganisationers deltagande i varje stadium av processen (utformning, genomförande, förvaltning, utvärdering och övervakning). Bestämmelser om icke-diskriminering och tillgänglighet måste få en starkare ställning som normer i förordningen. Artikel 16 i den gällande förordningen behöver stärkas, och Europeiska kommissionen och medlemsstaterna måste se till att den genomförs och efterlevs.

2.12 Lämpliga mekanismer för ekonomiskt stöd måste också undersökas⁽⁹⁾, såsom direkt tilldelning av anslag (öronmärkning) till åtgärder för personer med funktionshinder⁽¹⁰⁾ och andra sårbara grupper i syfte att fokusera strategier för sammanhållning på relevanta prioriteringar⁽¹¹⁾. EESK har redan rekommenderat att finansieringen ska vara inriktad på specifika mål som rör social integration⁽¹²⁾. För att säkerställa det stöd som behövs för att tillämpa principerna i FN-konventionen och EU:s handikappstrategi bör den sociala integreringen av personer med funktionshinder i sin helhet tas upp som en utgiftskategori.

2.13 EESK framhåller att barn med funktionshinder fullt ut ska åtnjuta alla mänskliga rättigheter och grundläggande friheter på samma sätt som andra, och påminner om konventionen om barnets rättigheter och de förpliktelser som följer av den.

2.14 EESK efterlyser en övergång från institutionsboende till samhällsbaserad vård för att respektera funktionshindrade personers rätt att leva självständigt. EU-medel bör inte användas för att bygga eller renovera institutioner, utan i stället utnyttjas för att finansiera övergången från institutionsboende till samhällsbaserad vård, bland annat omvandlingen av institutioner till samhällsbaserade tjänster. Kommittén framhåller behovet av att främja en tillfredsställande levnadsstandard och ett aktivt äldre.

3. Utvärdering av EU:s handikappstrategi 2010–2020

3.1 Kommittén anser att EU:s handikappstrategi delvis återspeglar FN-konventionens ambitioner, och menar att åtgärdsområdena i strategin är relevanta och bör förstärkas mot bakgrund av FN-konventionen.

3.2 EESK beklagar att jämställdhet inte är en övergripande fråga i strategin. Kommittén efterlyser uppdelning av statistiken om personer med funktionshinder efter kön, och att den könsuppdelade statistiken också ska innefatta kvinnor med funktionshinder. EESK rekommenderar att jämställdhetsaspekter beaktas i budgetplaneringen för EU:s finansiella instrument som rör handikappfrågor. Jämställdhetsintegrering bör garanteras vid genomförandet av handikappstrategin.

3.3 EESK anser att det är positivt att handikappstrategin tar upp bristen på handikapprelaterad statistik och uppmanar till utveckling av indikatorer för mätning av sysselsättningsgrad och fattigdom hos personer med funktionshinder och av deras tillgång till utbildning.

3.4 Kommittén erkänner att de förebyggande åtgärder som tas upp i handikappstrategin under avsnittet om hälsa är viktiga, men anser ändå att strategin skulle tjäna på att fokusera på att befästa funktionshindrades rättigheter i stället för att sammanblanda dem med förebyggande arbete.

⁽⁹⁾ Se föregående fotnot.

⁽¹⁰⁾ KOM(2010) 636 slutlig.

⁽¹¹⁾ EUT C 234, 22.9.2005, s. 27–31, EUT C 162, 25.6.2008, s. 92–95, EUT C 354, 28.12.2010, s. 8–15, KOM(2010) 636 slutlig.

⁽¹²⁾ EUT C 120, 16.5.2008, s. 73–81, punkt 4.5.2.

⁽⁶⁾ <http://epp.eurostat.ec.europa.eu/portal/page/portal/staistics/themes>.

⁽⁷⁾ EUT C 354, 28.12.2010, s. 8–15.

⁽⁸⁾ EUT C 132, 3.5.2011, s. 8–14.

3.5 EESK välkomnar strategins starka åtagande för tillgänglighet och dess positiva effekt på samhället (till exempel för äldre människor och personer med nedsatt rörelseförmåga). Tillgängliga företag ökar dessutom sin kundkrets (15 % av konsumenterna). Nya produkter skapar nya marknader och utgör en källa till hållbar ekonomisk tillväxt⁽¹³⁾. Kommittén påminner om Europeiska rådets resolution, som slår fast att "tillgång innebär inget mindre än en hörnsten för ett inklusivt samhälle som bygger på icke-diskriminering"⁽¹⁴⁾.

3.6 EESK stöder användningen av strukturfonder för att ge lämpligt finansiellt stöd åt strategin. Kommittén föreslår särskilt att Europeiska socialfonden (ESF) och Europeiska regionala utvecklingsfonden (Eruf) bör användas på ett mer effektivt sätt för att främja integrering på arbetsmarknaden och uppnå en hög grad av tillgänglighet i Europa.

3.7 Kommittén anser att handikappstrategin ytterligare bör främja självständigt boende för personer med funktionshinder genom samhällsbaserad vård och en avinstitutionalisering. EU-medel bör investeras för att främja samhällsbaserad vård och se till att sådan vård håller tillräckligt hög kvalitet.

3.8 EESK påminner om⁽¹⁵⁾ att aktiv integration måste kopplas till arbetsmarknaden och leda till tillräckliga inkomster för personer med funktionshinder samt tillgång till sociala tjänster av god kvalitet som ger personer med funktionshinder bättre levnadsvillkor, även för dem som befinner sig långt borta från arbetsmarknaden⁽¹⁵⁾.

3.9 Kommittén anser att EU, som är världens största biståndsgivare till tredjeländer, bör föregå med gott exempel och främja integrering av handikappaspekter i utvecklingssamarbetet.

3.10 EESK arbetar för en inre marknad för alla och anser att det bör vara obligatoriskt att ta hänsyn till sociala aspekter vid offentliga upphandlingar, särskilt när det gäller att främja tillgänglighet genom antagande av en ambitiös och bindande EU-rättsakt om tillgänglighet och främjande av sysselsättning, icke-diskriminering och kvaliteten på samhällstjänster. Kommittén välkomnar det 473:e europeiska standardiseringsuppdraget⁽¹⁶⁾ och efterlyser obligatoriska normer för tillgänglighet som ett stöd för lagstiftningen om offentlig upphandling, med den amerikanska tillgänglighetslagstiftningen som förebild⁽¹⁷⁾. I detta sammanhang påminner EESK om att det är viktigt att institutionerna, industrin och det civila samhället för en dialog för att

fastställa dessa normer⁽¹⁸⁾. På grund av dess begränsade resultat i praktiken behövs dock en rättsligt bindande och mer strukturerad mekanism i framtiden.

3.11 EESK uppmanar Europaparlamentet, Europeiska rådet och Regionkommittén att göra ambitiösa satsningar på att skydda funktionshindrades rättigheter och se till att FN-konventionen genomförs korrekt i EU.

4. Genomförande och styrning

4.1 EESK efterlyser ett mer strukturerat styre av EU:s handikappstrategi genom en europeisk kommitté för handikappfrågor, som ett konkret sätt att stärka den befintliga högnivågruppen för handikappfrågor. Kommittén ska fungera som en samordningsmekanism för att genomföra och övervaka konventionen enligt artikel 33.1 i FN-konventionen.

4.2 EESK anser att det krävs nationella kommittéer för handikappfrågor för att se till att EU:s handikappstrategi och FN-konventionen samordnas på nationell nivå. De nationella kommittéerna ska se till att handikapporganisationerna deltar i samordningen, och de bör samarbeta med de nationella kontaktpunkterna och relevanta europeiska aktörer.

4.3 EESK anser att den europeiska kommittén för handikappfrågor ska vara sammansatt på ett sätt som garanterar att företrädare för personer med funktionshinder deltar och att samråd genomförs med EESK och andra berörda parter samt med handikapporganisationer.

4.4 EESK åtar sig att spela en ledande roll i främjandet av FN-konventionen som det första internationella människorättsfördraget som ratificerats av EU. Kommittén arbetar för ett internationellt genomförande av EU:s handikappstrategi och FN-konventionen. EESK kommer att bidra till att öka medvetenheten genom att anordna evenemang som en högnivåkonferens i samarbete med andra EU-institutioner och organisationer som företräder personer med funktionshinder.

4.5 EESK framhåller att man bör ta vederbörlig hänsyn till artikel 33.1 och 33.2 i FN-konventionen, vilka bör genomföras utan onödigt dröjsmål i samarbete med handikapporganisationer. Kommittén understryker vikten av att lägga det direkta ansvaret för kontaktpunkten på kommissionens generalsekretärare och garantera att övervakningsmekanismen kan fungera självständigt och mångsidigt.

4.6 EESK påminner om kravet att involvera funktionshindrade personer och deras organisationer i genomförandet och övervakningen av FN-konventionen, vilket även omfattar EU:s handikappstrategi, enligt artikel 33.3 i konventionen och artikel 11 i EU-fördraget.

⁽¹³⁾ EUT C 354, 28.12.2010, s. 8–15.

⁽¹⁴⁾ Rådets resolution (2008/C 75/01).

⁽¹⁵⁾ Eurofound.

⁽¹⁶⁾ M/473 – standardiseringsuppdrag till CEN, Cenelec och ETSI att inkludera "Design för alla" i relevanta standardiseringsinitiativ.

⁽¹⁷⁾ EUT C 354, 28.12.2010, p. 8–15. Den amerikanska lagen om funktionshinder är en rättslig ram som förbjuder diskriminering av människor med funktionshinder inom arbetslivet, transport, offentliga bostäder, kommunikation och statlig verksamhet. Lagen fastställer också kraven för förmedlingstjänster inom ramen för telekommunikation.

⁽¹⁸⁾ Se de normer som redan genomförs inom ramen för uppdrag 376 och 420 samt följande länk:

<http://cms.horus.be/files/99909/MediaArchive/M420%20Mandate%20Access%20Built%20Environment.pdf>.

4.7 Kommittén anser att det är viktigt att övervaka genomförandet av de nationella åtgärder inom handikappstrategin som ska vidtas senast 2015, genom att se till att medlemsstaterna lämnar in lägesrapporter. Europeiska kommissionen bör också redovisa framsteg på EU-nivå. Genomförandet av handikappstrategin bör kopplas till genomförandet av Europa 2020-strategin. Medlemsstaterna bör inkludera specifika mål för personer med funktionshinder i sina nationella reformprogram i syfte att mäta fattigdom, sysselsättningsgrad och utbildning.

4.8 Europeiska kommissionens framtida finansieringsprogram som ersätter Progress bör stödja deltagande av både breda handikapporganisationer och sådana för specifika funktionshinder. Detta kommer att underlätta genomförandet av FN-konventionen.

4.9 Kommittén uppmanar berörda parter, till exempel fackliga organisationer, arbetsgivare, tjänsteproducenter, aktörer inom den sociala ekonomin och handikapporganisationer att aktivt bidra till genomförandet av handikappstrategin inom ramen för sina respektive ansvarsområden och funktioner.

4.10 EESK anser att aktörerna inom den sociala ekonomin har en viktig roll att spela när det gäller att förbättra missgynnade människors livssituation och möjligheter att få tillgång till sysselsättning, varor och tjänster.

4.11 EESK uppmanar fackliga organisationer och arbetsgivare att ta upp särskilda bestämmelser för funktionshindrade i kollektivförhandlingarna för att främja en arbetsmarknad för alla och genomförandet av EU:s handikappstrategi. Medlemsstaterna bör utforma särskilda finansiella åtgärder för att stödja dessa förhandlingar.

4.12 Kommittén anser att handikappstrategin bör främja samarbete mellan nationella handikapporganisationer och nationella ekonomiska och sociala råd för att ytterligare sprida strategin i medlemsländerna.

4.13 Kommittén anser att behoven hos personer som är beroende av intensivt stöd och personer med ett psykosocialt funktionshinder bör integreras i alla delar av handikappstrategin.

5. Översyn av EU:s handikappstrategi 2015 och en ny ram efter 2020

5.1 EESK förespråkar en noggrann översyn av strategin och en rad ambitiösa åtgärder efter 2015 för att bekämpa diskriminering och säkerställa lika rättigheter och likabehandling i EU.

5.2 Kommittén förespråkar också en översyn av gällande EU-lagstiftning och systematisk inkludering av FN-konventionens principer i ny EU-lagstiftning och EU-politik.

5.3 Kommittén stöder en omfattande översyn av handikappstrategin senast 2013 för att se till att bestämmelserna i

FN-konventionen följs och för att ta upp bland annat områden som rätten till liv och likhet inför lagen.

5.4 EESK ser likabehandling i arbetslivet, utbildning, fri rörlighet och andra relevanta områden i en funktionshindrad persons liv som handikappstrategins viktigaste mål.

5.5 EESK uppmanar att kommittén ska rådfrågas innan EU:s genomföranderapport skickas in till FN-kommittén för rättigheter för personer med funktionsnedsättning.

5.6 EESK påminner om vikten av konsekvent statistik över politikens resultat och en adekvat utvärdering av EU:s handikappstrategi. Kommittén framhåller att funktionshindersspecifika indikatorer bör utvecklas på EU-nivå.

De första förslagen på nya åtgärder inom EU:s handikappstrategi efter 2015

5.7 Kommittén har för avsikt att noga övervaka genomförandet av den europeiska rättsakten om tillgänglighet i medlemsstaterna, efter att Europeiska kommissionens lagförslag har antagits som bindande lagstiftning av Europaparlamentet och rådet. EESK efterlyser en konkret plan för att göra alla EU-institutioner (infrastruktur, anställningsförfaranden, sammanträden, webbplatser och information) tillgängliga för personer med funktionshinder.

5.8 EESK betonar vikten av att ändra artiklarna som rör funktionshinder i Europeiska kommissionens förslag till antidiskrimineringsdirektiv så att de överensstämmer med FN-konventionen och uppmanar medlemsstaterna att konsekvent anta en stark EU-lagstiftning som utvidgar skyddet av funktionshindrades rättigheter bortom sysselsättningsområdet.

5.9 Kommittén anser att den nya förteckningen över åtgärder efter 2015 bör omfatta särskilda åtgärder för att förbättra situationen för personer med psykosociala funktionshinder, funktionshindrade kvinnor, flickor, barn och äldre samt personer i behov av intensivt stöd.

5.10 EESK betonar vikten av att se till att personer med funktionshinder kan dra full nytta av sin fria rörlighet. EESK stöder antagandet av ett europeiskt rörlighetskort som grundar sig på ömsesidigt erkännande av vårdförmåner för funktionshindrade i alla EU-länder. Kortet kommer att bli ett verktyg som ger funktionshindrade möjlighet att resa fritt inom EU på lika villkor som andra EU-medborgare. Med utgångspunkt i modellen för parkeringstillståndet bör rörlighetskortet också syfta till att säkerställa tillgången till olika förmåner som många offentliga och privata institutioner erbjuder, t.ex. tillgång till kollektivtrafik, museer osv. EESK förväntar sig konkreta förslag i syfte att avlägsna hinder för funktionshindrades möjligheter att ta med sig bidrag och specifika stöd tjänster, t.ex. offentligt stöd och tekniska hjälpmedel.

5.11 Kommittén föreslår att ett observationsorgan för funktionshinder upprättas för att analysera situationen för personer med funktionshinder i EU, utbyta god praxis och stödja utarbetandet av politiska strategier.

5.12 EESK anser att en rättsligt bindande europeisk kvalitetsram för samhällsbaserade tjänster bör utarbetas och genomföras i medlemsstaterna.

5.13 Kommittén anser att den allmänna undervisningen ska vara tillgänglig för alla. EESK föreslår att teckenspråk ska läras ut i grundskolan, att lärare som har kompetens att använda blindskrift anställs och att elever med funktionshinder ska få stöd på lämpligt sätt.

5.14 Kommittén uppmanar till utveckling av ett gemensamt europeiskt system för utvärdering av funktionshinder som grundar sig på mänskliga rättigheter ⁽¹⁹⁾.

5.15 EESK föreslår att likhet inför lagen för personer med funktionshinder ska främjas. EU-domstolen och nationella domstolar måste vara tillgängliga och vidta alla nödvändiga åtgärder för att bekämpa diskriminering.

5.16 EESK framhåller att rätten att rösta är en omistlig mänsklig rättighet som erkänns i FN-konventionen för alla människor med funktionshinder. Kommittén påminner alla berörda institutioner att det endast är ålders- och medborgarkrav som avgör om en person har rätt att rösta och ställa upp i val. EESK tillbakavisar bestämt tanken på att begränsa rösträtten eller valbarheten med anledning av funktionsnedsättning, vare sig det sker genom ett rättsligt avgörande eller på annat sätt. EESK uppmanar EU-institutionerna och medlemsstaterna att upphäva diskriminerande förmyndarskapslagar i syfte att ge alla människor med funktionshinder möjlighet att utöva sina politiska rättigheter på samma villkor som andra människor. Det är helt avgörande att rimliga anpassningsåtgärder av röstningsförfarandena, vallokalerna och röstningsmaterialet vidtas för att garantera rätten att rösta i nationella val och val till Europaparlamentet.

5.17 EESK efterlyser dokumentation som visar hur effektiva de befintliga verktygen för förbättring av de funktionshindrades situation är. Kommittén föreslår att detta görs genom finansiering av EU-projekt, studier och forskning.

Bryssel den 21 september 2011

Europeiska ekonomiska och sociala kommitténs
ordförande
Staffan NILSSON

⁽¹⁹⁾ Ett gemensamt system för utvärdering av funktionshinder som baseras på rättigheterna i FN-konventionen genom en översyn av ICF (internationell klassifikation av funktionstillstånd och funktionshinder och hälsa).